

Význam Rakouska na západoevropském válčišti

Plukovník ing. Karel Štěpánek
Podplukovník ing. Bohumil Matulík

Položení ČSSR na západoevropském válčišti je z vojenskostrategického hlediska prostorově svázáno s jižní částí NSR, severovýchodní částí Francie, územím Rakouska, Švýcarska a přilehlými okrajovými částmi území NDR, PLR a MLR. Tímto prostorem procházejí důležité operační směry západ — východ i východ — západ. Tyto směry protínají podélně i příčně území ČSSR a pochopitelně na ně soustřeďuje zájem vojenské uskupení NATO.

Z hlediska obrany ČSSR má v tomto smyslu důležitou úlohu území Rakouska. Při narušení jeho neutrality vojsky NATO by se podstatně zkomplikovala obranná situace ČSSR. To je potvrzeno i nedávnou historií z konce třicátých let.

V roce 1937 byl zpracován podle rozhodnutí Hitlera a na základě direktivy ministra války fašistického Německa von Blomberga (ze dne 24. 6. 1937), plán ozbrojené intervence v Rakousku, ve kterém byla velká pozornost věnována i přípravě operací proti ČSR. Na konferenci s vedoucími činiteli armády (5. 11. 1937) pronesl pak Hitler známý výrok, že válka je pro Německo nevyhnutelná a jako její první nezbytný cíl, jehož dosažení by zlepšilo strategickou pozici říše, uvedl „souběžné pokolení Čech a Rakouska“. Důsledkem toho byla směrnice von Blomberga (ze dne 7. 12. 1937), která orientovala fašistickou armádu k přípravě válečných operací proti ČSR a Rakousku. Hitler se však v této době orientoval i na neválečné připojení Rakouska, což bylo nakonec utvrzeno při jednání Ribbentropa v Londýně (koncem listopadu 1937).

Konec samostatnosti Rakouska upevnil pozice nacistického režimu, zlepšil jeho strategické postavení a vytvořil velmi výhodné podmínky k přepadení ČSR. Ještě v době anšlusu Rakouska se Hitler vyslovil před generálem Halderem, že nyní nastala situace, která bude pro Čechy velmi nepříjemná. 21. dubna 1938 projednává Hitler s Keitelem a dalšími činiteli armády plán přepadení ČSR, který v květnu 1938 dostal konečnou podobu a krycí název „operace GRÜN“.

Tolik krátce k historickým zkušenostem.

Vojenský význam území Rakouska

Rakousko má rozlohu 83.850 km² a má přibližně 7,255.000 obyvatel (tj. asi 87 obyvatel na 1 km²). Hlavním městem je Vídeň.

V roce 1945 bylo Rakousko osvobozeno především v důsledku vítězství sovětské armády. Jeho území bylo v této době rozděleno na 4 zóny (sovětskou, americkou,

britskou a francouzskou). 15. května 1955 byla podepsána státní smlouva o obnovení nezávislého a demokratického Rakouska.

5. listopadu 1955 vstoupil v platnost ústavní zákon, na jehož podkladě vznikla Rakouská spolková republika jako neutrální stát. Rakousko tak převzalo závazek trvalé neutrality, zřeklo se účasti ve vojenských blocích a zavázalo se, že na jeho území nebudou umístěna vojska druhých států a že na jeho území nebudou zřizovány vojenské základny jiných států. Současně bylo potvrzeno, že Rakousko nevstoupí ve spojení s Německem, že bude dodržena denacifikace a že rakouská armáda nebude vyzbrojována speciální výzbrojí.

Rakousko má pro svou zeměpisnou polohu, komunikační vybavenost a stupeň ekonomického rozvoje značný vojenskostrategický význam ve střední Evropě. Jako kapitalistický stát soustřeďuje na sebe zájem předních imperialistických mocností členských zemí NATO. Tento zájem narůstal v souvislosti s kolísavým postojem Francie.

Území Rakouska je z hlediska strategického a operačního plánování použití ozbrojených sil NATO v Evropě, dělítkem mezi prostory západoevropského a jihoevropského válčičtí. Jeho ovládnutí a využití k přesunům, k manévru silami a prostředky, může být důležitým faktorem při vytváření výhodných operačních uskupení. Logické úvahy vedou proto k závěru, že území Rakouska, především jeho severní část, může být využito jako nástupní prostor proti socialistickým zemím, především proti ČSSR a MLR. Tato skutečnost má z našeho hlediska přímý vliv i na poměry sil a na možnosti pozemního i vzdušného napadení našeho státu.

Území Rakouska prostupuje horské pásmo Alpy. Tři čtvrtiny území státu, tj. celý západ, střed a jih, mají horský (velehorský) charakter; to je určujícím faktorem pro hodnocení možnosti vedení vojenských operací. Území Rakouska — jako celek — není výhodné pro činnost větších operačních uskupení. Východní cípy území a především severní část území při hranici s ČSSR je vhodná pro bojovou činnost (viz schéma 1). Tento prostor je součástí příalpského směru západoevropského válčičtí.

Uvedený operační směr vychází z rozsáhlého operačního prostoru jihovýchodní části NSR. Jeho hloubka přes území Rakouska na hranici ČSSR (jižní Morava) je asi 250—300 km a šířka 70—80 km. Plochy, kde v podunajském pásu tohoto operačního směru přesahují výškové rozdíly 300 m, jsou omezené. Jde především o pro-

story Wiener Wald, Greiner Wald a Hausruck. V těchto prostorech je pohyb závislý na komunikacích. V prostoru Griener Wald, kromě svahů a lesů, jsou mokřiny a rašeliniště. Velké plochy rašeliniště jsou i v povodí Salzachu (s. Salzburg). Množství terénních překážek narůstá jižním směrem k alpskému podhůří.

Vážnou podélnou překážkou tohoto směru je řeka Donau (po Krems široká 190—300 m, pod Krems až 400 m). Poměrně výhodné přechody této řeky jsou v úseku Krems, Stockerau (o šířce asi 35 km), kde jsou dobré přístupy k řece a málo ramen a mokřin. V celém rakouském toku Dunaje je pouze 6 silničních mostů (z toho 2 ve Vídni). K významným stupňům na řece, které ovlivňují splavnost (tonáž lodí až 1.300 tun), vodní stavy na řece i případný násilný přechod, patří Jochenstein u hranic NSR a Persenbeug ve střední části toku. Určitými překážkami pohybu jsou i jižní přítoky Dunaje Ybbs, Enns a Traun o šířce asi 65—100 m. Přístup z území NSR do Rakouska ztěžuje řeka Inn.

Na území severního Rakouska je možné využívat přirozených překážek a terénních čar k organizování účinné obrany. Patří k nim zejména:

— řeka Donau (mezi Krems a Hainburg) ve spojení se svahy Wiener Wald, částečně i Leitha Gebirge a Neusiedler See,

— Greiner Wald, usnadňující přehrazení prostoru mezi Donau a čs. státní hranicí, jižně Dunaje řeka Ybbs a severní výběžky Alp jihovýchodně Amstetten,

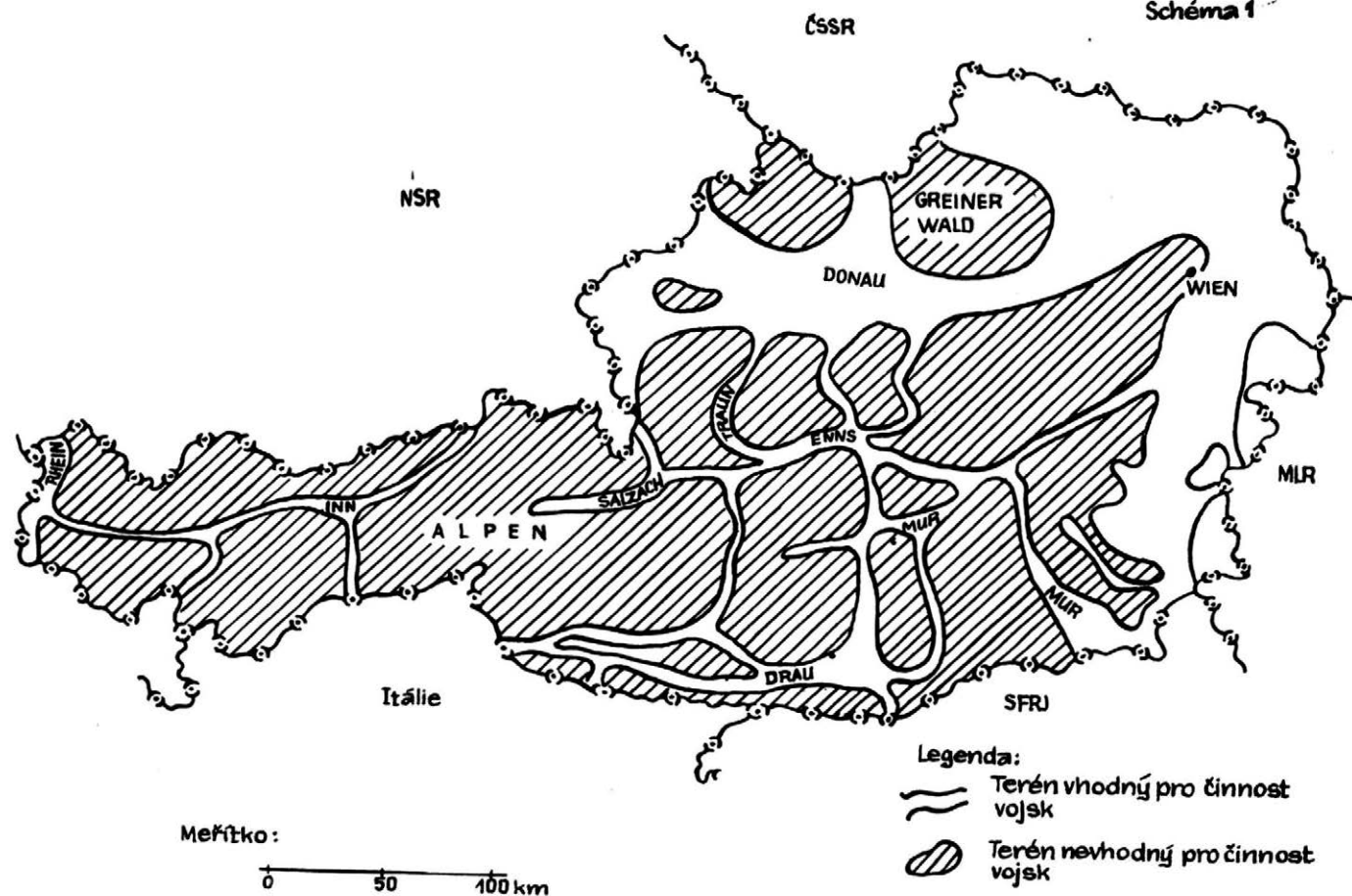
— přítoky Dunaje z jihu, zejména Enns a Traun,

— výběžky Šumavy a Bayerischer Wald, údolí Dunaje a svahy vysočiny Hausruck,

— řeky Inn a Salzach na rakousko-západoněmecké hranici.

Silniční síť severního Rakouska je hustá, kvalitní a vhodná z hlediska potřeb vojsk. Podle dlouhodobého plánu mají být v r. 1971 všechny hlavní silnice bezprašné. Přesuny vojsk na území severního Rakouska na směru západ — východ jsou dobře zabezpečeny. Výhodnější jsou však komunikace na území jižně Dunaje; kromě dálnice Wein-Salzburg s pokračováním na München vedou zde ještě 3 silniční tahy. Severně Dunaje je uspořádání méně výhodné — dají se vyhledat tři převážně jednosměrné silnice. Rokádní pohyb sever — jih značně ztěžuje nedostatek stálých přechodů přes Dunaj. Významnými silničními uzly, jejichž zničením může být silně omezena silniční doprava v mimoalpském prostoru, jsou zejména Wien, St. Pölten, Krems, Zwettl, Linz a Steyr.

Schéma 1

Bojová činnost v prostoru Alp by měla značné množství zvláštních prvků. Alpy dovolují aktivní bojovou činnost jen na několika málo taktických směrech, a to s omezenou kapacitou. Pohyb je omezen pouze na horská údolí, průsmyky a sedla, jimiž procházejí hlavní komunikace.

Územím Alp vedou 3 hlavní údolí, jimiž protékají řeky:

- Enns, Salzach, Ziller, Inn,
- Mürz, Mur,
- Drau, Puster, Adige.

Charakter silnic v Alpách je dán jejich polohou v úzkých údolích a v průsmycích. Mají velké množství komunikačních staveb, serpentín a ostrého stoupání. To vše způsobuje jejich značnou zranitelnost i obtížné podmínky jejich obnovy. Přerušením i malého počtu silničních tahů — na vhodných místech — je možné prakticky izolovat rozsáhlé prostory.

Rozhodujícími silničními uzly k zabezpečení průjezdu Alpami jsou Wiener Neustadt, Bruck a. d. Mur, Leoben, St. Johann, Innsbruck, Graz, Klagenfurt, Dölsach.

Z hlediska vedení operací v přálpském prostoru, přístupu do oblasti Alp ze severu a možnostmi manévru silami a prostředky z jihu, jsou významné tyto hlavní příčné přechody Alp s výkonnými silnicemi:

— údolí řeky Mürz a průsmyk Semmering na směr Graz, Wiener Neustadt, Wien,

— průsmyky Neumarktsattel, Rottemanner Sat., Pyhrnpass na směr Klagenfurt, Liezen, Linz,

— průsmyky Katschberg, Radsädtler a údolí Salzach na směr Tarvisio (Itálie), Villach, Spittal, Salzburg,

— průsmyky Plöckenpass, Iselberg, Hochtor na směr Tolmezzo (Itálie), Dölsach, Saalfelden, Traunstein (NSR),

— průsmyky Brenner a Seefeldpass na směr Bolzano (Itálie), Innsbruck, München (NSR),

— údolí Inn, Fernpass na směr Landeck, Garmisch Partenkirchen (NSR),

— údolí Rhein na směr Chur (Švýcarsko), Feldkirch, Bregenz.

Železniční síť má na území Rakouska celkovou délku 7 153 km tratí a průměrnou hustotu 8,5 km tratí na 100 km². Největší hustota je v severních prostorech. Hlavní osou tratí je tah Wien, Linz, Salzburg, Innsbruck, Feldkirch. Z velkého počtu železničních uzlů, které jsou rozhodující pro průjezd transportů ze sousedních kapitalistických států na území Rakouska, jsou hlavní: Passau, Braunau, Salzburg,

Wörgl, Innsbruck, Feldkirch, Lendorf u Spittal, Villach, Klagenfurt. Z velkých železničních uzlů uvnitř státu jsou nejvýznamnější Wien, Wiener Neustadt, Linz, Bruck a Graz.

Úlohu a význam Rakouska z vojensko-ekonomického hlediska určují především některé důležité surovinové zdroje a průmyslové prostory a střediska. Největším z nich je Wien, prakticky se všemi výrobními odvětvími. Na hlavní město navazují další střediska vídeňského průmyslového prostoru, zejména Wiener Neustadt a St. Pölten. Vede sem i dálkový ropovod z Terstu. Dalším důležitým průmyslovým prostorem je Linz, Wels, Steyer a dále v alpských oblastech Rakouska Graz, Leoben, Salzburg a Innsbruck.

Zabezpečení ekonomiky státu **elektrickou energií** je závislé na využití vodních sil doplňovaných tepelnými elektrárnami v uhelných pánvích a na elektrické kooperaci především s NSR. Významnou roli proto hraje dálková elektrovodní síť 220 a 110 kW. Citlivými body celé sítě jsou hlavní rozvodny a transformační stanice: Bisamberg (s. Wien), Ernsthofen (sv. Steyr), Wegscheid (j. Linz), St. Peter (v. Braunau), Mühlauwerk (u Innsbruck) a Brüns II (u Bludenz).

Surovinové zdroje jsou vydatné pouze v některých druzích. Týká se to ložisek nafty (hlavní prostor těžby sv. Wien, zpracování ve vídeňském prostoru), železné rudy (Eisenerz ve Štýrsku), hnědého uhlí (převaha těžby ve Štýrsku), dále tuhy a magnezitu.

Spojovací síť Rakouska je dobře rozvíjena a výkonná. Rozhodující význam má kabelová síť, umožňující vnitrostátní spojení i rozsáhlý styk se sousedními státy. Hlavní spojovací uzly na dálkové kabelové síti jsou ve Wien, St. Pölten, Linz, Bruck, Salzburg, Graz, Villach, Wörgl, Innsbruck, Landeck a Feldkirch.

V severních oblastech Rakouska jsou nejvýznamnější **letiště** státu ve Wien, Tulln, Linz a Salzburg; na ostatním území jsou nejkvalitnější letiště v Graz, Klagenfurt, Zellweg a Innsbruck.

Velká část **vojenských skladů a základů** je rovněž v severním Rakousku — Wiener Neustadt, Wien, St. Pölten, Melk, s. Krems, Linz, Lambach a zejména v prostoru Salzburg. V oblasti Alp jsou hlavní týlové základny v Klagenfurt, Linz, Lofer a Innsbruck.

Hlavní místa posádek spolkové armády jsou v Podunají a v prostoru Salzburg a Innsbruck. Největší výcvikový prostor je u Allentsteig sv. Zwetl (25 km od čs. státní hranice).

Podzemní prostory většího rozsahu jsou v oblasti Salzburg. Byly využívány již za 2. světové války, hlavně jako podzemní kompletní závody zbrojní výroby: Eben-see (2 velké objekty), St. Georgen a Fuschl.

Státní hranice ČSSR—Rakousko

Hranice má celkovou délku 570 km a pouze z části se opírá o výrazné terénní celky. Převážně je však dobře přístupná, a to nejen po komunikacích, ale i v širokých terénních úsecích. Tyto podmínky dovolují oboustranný pohyb bojové techniky mimo komunikace a rozvinutí tankových vojsk.

Výjimkou je prostor Šumavy a z části Novohradských hor, dále hraniční úsek s řekami Dyje a Morava. Z hlediska obrany ČSSR je proto nejdůležitější částí čs.-rakouské hranice úsek Znojmo, Břeclav, který je možno označit za hlavní součást pásma možného směru napadení ČSSR při narušení neutrality Rakouska vojsky NATO, tj. na operačním směru Wien, Ostrava. Takticko-operační význam má i úsek hranice oboustranně Č. Velenice, který umožňuje vstup do českobudějovické kotliny od jihovýchodu a směr Horn, Vel. Meziříčí jako pomocný směr hlavního operačního směru.

Z toho vyplývá, že čs.-rakouskou státní hranici můžeme rozdělit na 3 hlavní části:

a) Hranice na řece Morava (včetně krátkého úseku na řece Dyji) tvoří obtížný úsek přechodu při nedostatku mostů a zřízených podmínek zřizování náhradních přepravišť na řece. Řeka Morava je 60 — 90 m široká (pod Marchegg až 200 m), 2 — 3 m hluboká, s regulovanými břehy a měkkým dnem. Podél řeky jsou mokřiny. Přístup k řece je obtížný a závislý převážně na komunikacích. V celém úseku je pouze 1 železniční most. Hraniční tok řeky Dyje má šířku 50 m a má četná ramena.

b) Úsek hranice mezi řekou Morava a Novohradskými horami (Břeclav, Nové Hradce je nejdelší a nejvýhodnější částí hranice z hlediska přístupu a přechodu a umožňuje rozvíjet aktivní bojovou činnost v příhraničních prostorech. Vede otevřeným, dobře průchodným terénem s dostatkem silnic a cest, které usnadňují manévry a přeskupení vojsk. Vytváří tak pásmo možného směru o šířce asi 200 km, s hlavním operačním směrem Wien, Ostrava a s takticko-operačními směry Horn, Vel. Meziříčí a Zwettl, Třeboň.

Pohyb vojsk v čs. příhraničních prostorech může ovlivnit Vranovská přehrada (její narušení způsobuje zničení mostů pod pře-

hradou po Mušov a široké záplavy až po Dolní Věstnice). Terén v přilehlé části Rakouska je tankům plně dostupný, umožňuje rozvinutí, manévry a součinnost vojsk.

c) Úsek Novohradských hor a Šumavy má pohyb omezený pouze na 9 možných hraničních přechodů, z nich 2 navazují na lipenskou přehradu a jsou nevhodné). Nejvýhodnější hraniční přechody (vzhledem ke kvalitě silnic a průchodnosti terénu) jsou v úseku Bystré, Dolní Dvořiště, Cetviny, které umožňují přístup do českobudějovické kotliny z jihu.

Hranice Rakousko-NSR

Celková délka hraniční čáry je 800 km a má tyto přirozené úseky:

a) Hranice s. Donau. Jde vcelku o krátký úsek (asi 45 km), který prochází členitějším, ale poměrně průchodným, převážně i tankům dostupným terénem, s řídkou silniční sítí.

b) Hranice na řekách Donau, Inn a Salzach (Passau, Salzburg). Její překročení je vázáno na zabezpečení přechodů na uvedených řekách. Nejobtížnější podmínky jsou na Donau (šířka řeky 200—280 m, hloubka do 5 m, strmé údolní svahy, bez stálých mostů, s obtížnými podmínkami zřizování náhradních přepravišť).

Velkou překážkou je i řeka Inn, v délce hraničního úseku 67 km (šířka 190 — 220 m, hloubka 3,5 — 5,5 m, četná slepá a vedlejší ramena a ochranné bráže). Na řece jsou mosty v Braunau a Schärding, Egglfing a Ering. Terén oboustranně řeky je však velmi dobře průchodný, má hustou komunikační síť a poskytuje dobré přístupy k řece i možnosti rozvíjet aktivní činnost po jejím překonání. Výhodné úseky pro násilný přechod jsou v Schärding, Suben a Oberrnberg, Braunau.

Na řece Salzach (šířka 120 m, hloubka 2 — 4 m) je dostatek mostů a míst pro zřizování přepravišť. Nejvýhodnější podmínky jsou v prostorech Burghausen a Laufen.

c) Alpský úsek hranice Rakousko-NSR (Salzburg, Bregenz). Hraniční čára vede po hřebtech Severních Alp a její překročení je závislé na komunikacích, které vedou údolími a průsmyky. Můžeme vymezit celkem 5 úseků horských přechodů:

- Salzburg—Traunstein s 2 silnicemi (údolí řek Salzach a Saalach),
- Rosenheim—Miesbach s 2 silnicemi (údolí řeky Inn a Achenpass),
- Garmisch Partenkirchen s 2 silnicemi (Scharnitzpass a Fernpass),
- Füssen s 1 silnicí (údolí Lech),

— Bregenz s 1 silnicí (údolí Rhein).
Přehrazením úseků alpských přechodů
na severní hranici Rakouska je možné zá-

padní část státu prakticky izolovat a tím
přehradit i část významných komunikač-
ních tahů ze severní Itálie do NSR.

Vojenské údaje

Záhy po roce 1955 zaměřilo rakouské
hlavní velení pozornost na vybudování zá-
kladních prvků armády v souladu s mezi-
národní úmluvou. Vznikla tři velitelství
skupin s osmi podřízenými brigádami
(čtyři horské a čtyři pěší). Tím byly spl-
něny základní úkoly a předpoklady vý-
stavby armády. V dalším šlo o postupné
posílení její bojové síly. Nejříve došlo
k výstavbě dvou mechanizovaných brigád
(3 mb vznikla reorganizací z 3 pb a 9 mb
vznikla reorganizací tankové školy v Göt-
zendorfu), dále ke zkvalitnění systému po-
volávání odvedenců, ke zintenzivnění vý-
cviku vojsk a zlepšení přecvičování zá-
ložníků. V roce 1961 prohlásil generální
inspektor rakouské armády generál Fus-
senger, že rakouská vojska jsou na pře-
chodu od mírové armády k armádě bojové.

Reorganizace rakouské armády vy-
vrcholila v roce 1962 a v roce 1966. V sou-
časné době má rakouská armáda tyto
počty:

- pozemní vojsko 53 000 (z toho
u bojových útvarů a jednotek asi 50 000
osob),
- vojenské letectvo 3 000 (z toho 250
pilotů),
- celkem 56 000 osob.

Organizace:

- ministerstvo obrany,
- tři velitelství skupin,
- letecká brigáda,
- brigáda PVO.

Do zálohy hlavního velení patří: spo-
jovací pluk, ženijní prapor, opevňovací
prapor, přehlídkový prapor a dva oddíly
polního dělostřelectva.

Ve válce mají ozbrojené síly Rakouska
tuto organizaci:

- velitelství armády, které je podříze-
no přímo ministerstvu obrany (jeho exis-
tence může být vynechána),
- pozemní vojsko,
- vojenské letectvo a PVO,
- vojenské školy.

1. Pozemní vojsko je nejdůležitější čás-
tí rakouských ozbrojených sil a tvoří je
polní vojska a teritoriální obrana.

a) **polní vojsko** má charakter pravidel-
né armády a je organizováno do samostat-

ných brigád. V míru je uskupeno do tří
velitelství skupin.

Jednotlivá velitelství skupin mají toto
složení: 2—3 brigády, tankový prapor (54
středních tanků), dělostřelecký pluk, PL
oddíl, spojovací prapor, ženijní prapor,
pluk služeb a výcvikový pluk.

I. skupina (Wien)

- 1. horská brigáda (Eisenstadt),
- 3. mechanizovaná brigáda (Krems),
- 9. mechanizovaná brigáda (Götzen-
dorf),

II. skupina (Graz)

- 5. horská brigáda (Graz),
- 7. horská brigáda (Klagenfurt),

III. skupina (Salzburg)

- 4. mechanizovaná brigáda (Linz,
Horsing),
- 6. horská brigáda (Innsbruck).

Mechanizovaná brigáda má v zásadě
tuto organizaci:

- velitelství a štáb,
- štábní prapor,
- tankový prapor,
- mechanizovaný prapor,
- výcvikový mechanizovaný prapor,
- dělostřelecký oddíl.

Základní počty a výzbroj:

- osoby — 3 600 (v míru asi 2 000)
- tank střední — 54
- OT — 126
- houfnice 105 mm — 12
- minomet 81 mm — 12
- BZK 106 mm — 12
- PLK 20 mm — 16
- automobily — 334

Horská brigáda má v zásadě tuto or-
ganizaci:

- velitelství a štáb,
- štábní prapor,
- dva horské prapory,
- výcvikový horský prapor,
- dělostřelecký oddíl.

Základní počty a výzbroj

- osoby — 4 200
- (v míru asi 2 000)
- houfnice 105 mm — 12
- minomet 106,7 mm — 12
- 81 mm — 18
- BZK 106 mm — 48
- automobily — 691
- soumaři — 114

b) **Teritoriální obrana** zahrnuje kádrové jednotky k zabezpečení běžných úkolů v míru (povolávání, mobilizace, budování opevnění spojení atd.) a jednotky budované miličnickým systémem. Hlavním posláním těchto miličnických vojaků je

- překrytí stání hranice
- ochrana a obrana důležitých objektů ve vnitrozemí.

Překrytí stání hranice zabezpečují tzv. pohraniční jednotky (je plánováno asi 120 rot) a úkoly ve vnitrozemí plní zajišťovací jednotky (je plánováno asi 140 rot). Silám na teritoriu velí vojenské okruhy, které jsou podřízeny velitelství skupin.

Podle schválené koncepce (7. 1. 1968) mají být v jednotlivých vojenských okruzích organizovány pluky domobrany (Landwehrregiment) po třech praporech, kterým jsou podřízeny jak pohraniční tak i zajišťovací rot. Celkem se předpokládá organizovat 16 pluků a čtyři samostatné prapory (podle důležitosti v každém vojenském okruhu 1–3 pluky).

V současné době je organizačně zabezpečeno rozvinutí

- 70–80 pohraničních rot,
- 10–20 zajišťovacích rot,
- 3 samostatné prapory domobrany,
- 10 pluků domobrany.

2. Vojenské letectvo a PVO:

a) Letecká brigáda má tuto organizaci:

- velitelství
- 1 sbol = 1 sbolt
- 15 sbolt (asi 24 letounů SAAB)
- 2 sbolt
- 93 sbolt [v r. 1968 bez výzbroje]
- 1 lp, který má vrtulníky a vrtulníkové letouny
- 2 lp — výcvikový

b) Brigáda PVO má celkem pět PL oddílů s výzbrojí 40 mm PLK.

Základní výcvik mužstva trvá tři měsíce, probíhá v organických výcvikových praporech a další speciální výcvik (šest měsíců) probíhá v bojových jednotkách.

3. Vojenské školy

V rámci reorganizace bylo upraveno i vojenské školství. Nejvýraznějším prvkem je zřízení vojenské akademie pro důstojníky vyšších štábů.

Pro **mobilizační rozvinutí** jsou vytvořeny předpoklady již v míru (záložní útvary). Celkový počet vycvičených záložníků se pohybuje asi kolem 400 000. Podle přijatých mobilizačních zásad by velení rakouské armády uskutečnilo

— v době zvýšeného napětí skrytou mobilizaci,

— v případě nenadálého napadení otevřenou mobilizací.

V obou případech by došlo nejdříve k rozvinutí jednotek k zajištění státní hranice. Tyto jednotky by podle plánů měly plnit úkoly po dobu až 36 hodin, přičemž by došlo k doplnění, rozvinutí a použití pravidelných sil.

Rychlé zmobilizování je umožněno mi-
ličnickým systémem a má být realizováno u jednotek k zajištění státní hranice během 12 hodin. Úplné bojové připravenosti organizovaných a rozvinovaných záložních útvarů má být dosaženo v několika dnech. Vzhledem k určitému nedostatku materiálu můžeme uvažovat o tom, že doplnění organizovaných a rozvinutí tří záložních brigád by trvalo asi do M-5. Rozvinování dalších brigád by si vyžádalo několika týdnů a bylo by závislé především na dodávkách ze zahraničí.

Pokud jde o vojenské letectvo, jsou vzhledem k nedostatku materiálu jeho možnosti velmi omezené (i když rakouské ministerstvo obrany vyvíjí značné úsilí pro jeho modernizaci).

Bojová pohotovost vojsk je na průměrné úrovni. Při prověrce 9 mb v prosinci 1967 potřeboval tankový prapor na uvedení do bojové pohotovosti a na přesun do určeného prostoru (30 km) 5 hodin 30 minut.

Výzbroj rakouské armády je převážně z kapitalistických zemí. Vojenské, ale i některé státní orgány Rakouska vyvíjejí značné úsilí k tomu, aby se výzbroj rakouské armády zkvalitnila. V tomto smyslu usilují i o revizi čl. 13 státní smlouvy, který jim zakazuje vyzbrojovat rakouskou armádu raketovými zbraněmi.

Z hlediska **operační přípravy území Rakouska** jsou důležité tyto údaje:

— Na území Rakouska je 11 stálých letišť s úměrnou vzletovou dráhou a 48 polních letišť s travnatým povrchem. Tato síť umožňuje umístit (za určitých předpokladů) na území Rakouska asi 225 bojových letounů taktického letectva. Hlavní letištní rajón je umístěn v povodí řeky Donau a je vzdálen od hranice ČSSR 50 až 120 km.

— Radiolokační síť systému PVO je vybavena radiolokátory středního dosahu

(250—450 km) a má být doplňována radiolokátory malého dosahu (100 km).

— Opevňovací a zatarasovací zařízení jsou na území Rakouska budována především podél státní hranice s ČSSR a MLR. Tyto práce byly zahájeny v roce 1959. Na úseku hranice s MLR (mezi jezerem Neusiedler See a řekou Donau — tj. v šířce asi 20 km) byly tyto práce zakončeny v roce 1965. V dalších letech se údajně toto pásmo prodlužuje severním i jižním směrem. Těžiště prací bylo v r. 1965 přeneseno na státní hranice ČSSR do prostoru severně Linz. Rakouské velení přikládá tomuto opevnění operační význam [ztráta prostoru Linz by znamenala rozdělení celého uskupení rakouské armády na dva celky]. Severně Linz je také největší hustota míst (na komunikacích) připravených ke zničení.

Opevnění jsou budována systémem operních bodů bez velkých pevností. Největší objekty jsou určeny maximálně pro rotu. Objekty bývají dvoupodlažné (horní část bojová, spodní pro materiál, spojení a ubytování). Nejčastěji jde o lehké typy opevnění, které jsou obsazovány druž-

stvem (většinou železobetonové objekty, v některých případech i zapuštěné tanky). Objekty jsou vybaveny PT kanóny a kulomety, jsou odolné proti úderu klasickými zbraněmi a mají chránit osádku i před sekundárními účinky úderů jaderných zbraní.

Díleč opevňovací práce byly rovněž zahájeny i v jižní a západní části Rakouska, především k přehrazení důležitých komunikačních směrů.

Zatarasování a ničení tvoří spolu s připraveným opevněním jednotný systém příprav obrany.

Vážnou součástí operační přípravy území Rakouska jsou ropovody, které svazují území Rakouska především s jižní částí NSR a se severní Itálií. Jedním z nejdůležitějších ropovodů, který probíhá územím Rakouska, je ropovod Terst—Ingolstadt s odbočkou do prostoru Wien. Jeho potrubí má průměr 1 m, je položeno v hloubce 2 m pod zemí a pod největšími alpskými hřebeny prochází třemi tunely (každý asi 7 km dlouhý). Počáteční kapacita tohoto ropovodu (do prostoru Ingolstadt) byla 25 miliónů tun ropy ročně (1967).

Z těchto údajů vyplývá, že i když Rakousko bylo podle státní smluvy z roku 1955 vyhlášeno neutrálním státem, je v současné době nedílnou součástí kapitalistického tábora. To se vztahuje na oblast politickou, ekonomickou i vojenskou. Známe řadu údajů o vojenské spolupráci Rakouska jak s NATO, tak i s jeho jednotlivými členskými státy.

Zaměření výstavby a výcviku rakouské armády, jakož i příprava území, nasvědčuje tomu, že Rakousko by mohlo v případě válečného konfliktu porušit vojenskou neutralitu a účastnit se různou formou bojové činnosti na straně NATO. Uvedený závěr potvrzují i náměty vojenských cvičení, které předpokládají „ohrožení Rakouska vesměs ze severovýchodu“ a kalkulují s tím, že zainteresované mocnosti (tj. západní) „zasáhnou ve prospěch Rakouska“. To jsou skutečnosti, které zcela konkrétně poodhalují neutralitu Rakouska. Je také logické, že současná vojenská neutralita Rakouska nenařazuje vojenské plány NATO, protože v případě potřeby by Rakousko zřejmě nekladlo překážky agresivním cílům. Tato situace tak umožňuje imperialistickým státům využívat území Rakouska k ideologickému působení a pronikání do sousedních socialistických států, jak to v případě ČSSR potvrdila nedávná minulost. V těchto základních závěrech je třeba vidět hlavní význam Rakouska na západoevropském válečném